

Idete na operáciu? Čo by ste mali o anestézii vedieť?

Anestézia (narkóza) je stav, v ktorom nevnímate bolesť. Pre každý operačný výkon a každého pacienta sa vyberá najvhodnejší spôsob podania anestézie. Existuje viac typov anestézie:

- **lokálna anestézia** - znamená znecitlivenie iba tých častí Vášho tela, ktoré budú operovať. Počas operácie ste pri vedomí, ale bolesť necítite. Pred operáciou dostanete lieky na upokojenie, ktoré môžete užiť cez ústa, alebo Vám ich podajú injekciou do svalu,
- **regionálna anestézia** - zabezpečí znecitlivenie väčšej časti Vášho tela. Aj počas nej môžete ostať pri vedomí a bolesť nevnímate. Využíva sa pri operáciách končatín, ale aj pri operáciách v dolnej časti tela a v podbrušku. Ak nechcete dianie na sále vnímať, dostanete lieky, ktoré Vám dovoľia operáciu prespať. Podajú sa do žily.
- **celková anestézia** - liekmi (anestetikami) navodený umelý spánok, ktorý sa podobá úplnému bezvedomiu. Je nevyhnutná pre mnohé operácie.

Anestéziológ

Je lekár - špecialista, ktorý je kvalifikovaný na podanie akéhokoľvek typu anestézie a na zvládnutie všetkých komplikácií, ktoré sa počas nej môžu stať.

- Vysvetlí Vám výhody najvhodnejšieho typu anestézie pre Vás a Vaše ochorenie. Plne si uvedomuje zodpovednosť za Váš život počas operácie.
- Ak je to počas operácie potrebné, podá Vám krvnú transfúziu. Pri niektorých typoch operácií sa predpokladá, že ju budete potrebovať a budete na to vopred upozornení.
- Bezprostredne po prebudení sa anestéziológ a sestra starajú o liečbu pooperačnej bolesti. Po prevezení na oddelenie, kde ste hospitalizovaný, túto starostlivosť preberá Váš ošetrojúci lekár.
- Pri zhoršení Vášho zdravotného stavu počas alebo tesne po operácii, zabezpečuje ďalšiu starostlivosť o Vás oddelenie anestéziológie a intenzívnej medicíny.

Čo je nutné urobiť predtým ako budete kvôli operácii hospitalizovaný?

- Ak máte dlhodobý zdravotný problém, pre ktorý sa liečite (vysoký krvný tlak, astmu, cukrovku, a iné) navštívte svojho špecialistu.
- Ak fajčíte, niekoľko týždňov pred operáciou obmedzte fajčenie. Podanie anestézie tak bude pre Vás bezpečnejšie, zároveň znížite riziko rozvoja pooperačných komplikácií dýchacieho systému.
- Ak máte nadváhu, skúste znížiť svoju hmotnosť. Nerobte to drasticky.
- Ak Vám chýbajú zuby alebo korunky, navštívte svojho stomatológa. Upozornite anestéziológa na problémy s chrupom (kývajúce sa zuby), uľahčí to zabezpečenie dýchania počas operácie.
- Navštívte internistu (deti pediatra).
- Navštívte anestéziológa (predanestetické vyšetrenie).

Čo je predanestetické vyšetrenie?

- Vykonáva ho anestéziológ.
- Podrobne Vás vyšetří a zhodnotí Váš zdravotný stav.
- Navrhne pre Vás ten najvhodnejší typ anestézie a vysvetlí Vám jej postup a priebeh.

- Pripravte správy z vyšetrení u internistu (nie staršie ako 14 dní) a odborného lekára, u ktorého ste sledovaný (posledná správa, nie staršia ako 28 dní).
- Pripravte zoznam liekov, ktoré užívate, vrátane prípravkov, ktoré Vám nepredpísal lekár, ale kupujete si ich.
- Informujte anesteziológa o Vašich alergiách (na lieky, potraviny, dezinfekčné prostriedky...).
- Po podrobnom poučení anesteziológom podpíšete formulár o informovanom súhlase s anestéziou. Bez tohto dokumentu nie je možné anestéziu a operáciu absolvovať.

Čo je potrebné dodržať v deň operácie?

- Deň pred operáciou dodržujte pitný režim. Prijímajte viac tekutín ako zvyčajne.
- Ráno pred operáciou nejedzte a nepite, počas anestézie sa strava z plného žalúdka môže dostať do pľúc a spôsobiť komplikácie. Len na odporúčanie anesteziológa ráno pred operáciou môžete s hltom vody prijať lieky, ktoré denne užívate. V takejto forme dostanete aj liek na upokojenie.
- Ak sa necítite dobre, informujte o tom Vášho ošetrojúceho lekára.
- Zubnú protézu, šperky a piercing odstráňte, odlakujte si nechty na rukách, dôkladne sa ohol'te, vykonajte toaletu celého tela.
- Na operačnú sálu Vás bude sprevádzať personál z oddelenia, na ktorom ste hospitalizovaný. Rodič môže sprevádzať svoje dieťa.
- V predoperačnej miestnosti sa stretnete s anesteziológom a anesteziologickou sestrou. Oni Vám zabezpečia žilový vstup. V prípade, že Vám to urobili na oddelení kde ste hospitalizovaný a prístup do žily nevyhovuje požiadavkám anestézie, urobí to anesteziologický tím opakovane.
- Podľa Vášho zdravotného stavu, typu operačného výkonu a podľa typu anestézie Vám podajú premedikáciu. Premedikácia (náladovka) je podanie liekov na zníženie strachu.
- Opakovane budete informovaný o pre Vás najvhodnejšom spôsobe anestézie.
- Pokiaľ podstúpíte operáciu v regionálnej anestézii, anesteziológ Vám presne vysvetlí, ako bude prebiehať jej podanie. Zároveň sa dohodnete na tom, či chcete byť počas zákroku pri plnom vedomí alebo v spánku.
- Príchodom do operačnej sály budete napojený na prístroj, ktorý bude zaznamenávať stav Vašich životných funkcií. Anesteziológ bude pri Vás počas trvania operácie.
- Operačný výkon sa nezačne, pokiaľ nedôjde k znecitliveniu operovanej oblasti, alebo kým nezaspíte.
- Stav celkovej anestézie sa dosiahne podaním liekov do žily alebo dýchaním anestetických plynov cez tvárovú masku. Po uspatí Vám anesteziológ zabezpečí dýchanie cez špeciálnu trubičku, ktorú zavádza do priedušnice a napojí Vás na dýchací prístroj. Počas operácie anesteziologický tím dôsledne sleduje stav Vašich životných funkcií a podľa nich vedie anestéziu.
- Po ukončení operácie budete z operačnej sály prevezený do prebúdzacej miestnosti, kde sa o Vás postará anesteziologický tím, až pokiaľ nadobudnete úplné vedomie a návrat vitálnych funkcií. Ak bude Váš zdravotný stav uspokojivý, prevezú Vás na oddelenie, kde ste boli hospitalizovaný.

Aké sú riziká anestézie?

Závisia od Vášho momentálneho zdravotného stavu, Vašich chronických ochorení, typu, rozsahu a dĺžky trvania operačného výkonu.

- **veľmi časté a časté komplikácie (1:100)**

Po anestézii sa môže vyskytnúť vracanie, závrat, neostre videnie, bolesť hlavy, problémy s vyprázdňovaním, pooperačná bolesť. Bezprostredne po operácii a zobudení z anestézie môžete byť zmätený, ale stav sa rýchlo upraví. Na celé obdobie operácie si pravdepodobne nebudete pamätať. Zabezpečia to lieky, ktoré Vám budú podané.

➤ **menej časté komplikácie**

Väčšinou je to ľahká infekcia dýchacích ciest, bolesti svalov, pocit sťaženého dýchania, poškodenie zubov alebo zhoršenie ochorenia, na ktoré ste sa predtým liečili.

➤ **zriedkavé a veľmi zriedkavé komplikácie**

Zriedkavo je to zápal spojiviek a poškodenie rohovky, infarkt srdcového svalu, mozgová mŕtvica, vážna alergická reakcia, poškodenie periférnych nervov alebo smrť.